

Van opbouwende kritiek kunnen rechters alleen maar beter worden

Door [Gastauteur](#) - 1 maart 2025

Geplaatst in [Justitie](#) - [Recht](#)

Door Reinier Geerligs en Leon van Noort*

Kritiek op rechters is geen taboe, maar noodzakelijk voor de democratische rechtstaat. In een functionerende democratische rechtsstaat is kritiek op rechters, binnen het betamelijke, een essentieel onderdeel van de vrijheid van meningsuiting en de controle op publieke instellingen.

Burgers kunnen met hun kritiek de beslissingen en procedures van de rechterlijke macht evalueren en zo bijdragen aan transparantie en verantwoording. Ook politici hebben het recht om de werkwijze van rechters te bekritisieren. Dit alles versterkt de democratische discussie en het functioneren van de rechtsstaat.

Zelfreflectie gevraagd

Burgers dienen rechterlijke uitspraken en vonnissen uiteindelijk te accepteren, maar mogen ook verwachten dat de rechterlijke macht enige zelfreflectie toont. Dit gebeurde echter niet toen er kritiek kwam op een beslissing van de Amsterdamse rechtbank om drie extremistische moslimpredikers te laten spreken op een conferentie in Utrecht.

Als een rechter een besluit neemt, moet hij of zij ook openstaan voor kritiek op dat besluit. Tenslotte staat zijn of haar naam onder het (openbare) vonnis. Als de rechterlijke macht inhoudelijke kritiek als een aanval beschouwt, plaatst zij zichzelf boven de samenleving en impliceert zij dat haar oordeel het

Van opbouwende kritiek kunnen rechters alleen maar beter worden

enige juiste is.

Wetten in Nederland worden opgesteld door de regering en het parlement. De regering doet wetsvoorstellen, die vervolgens door de Tweede en Eerste Kamer worden besproken, gewijzigd en goedgekeurd. Hoewel de politiek de wetten vaststelt, is het de taak van de rechters om deze wetten toe te passen en te interpreteren in individuele rechtszaken. De uitvoerende macht – zoals de politie en het Openbaar Ministerie (OM) – is belast met de daadwerkelijke handhaving.

Bij het toepassen en interpreteren van wetten moeten rechters objectiviteit en onafhankelijkheid bewaren en de schijn van een eigen opinie of belangenverstrengeling te allen tijde voorkomen. Het is daarom onacceptabel dat rechters of functionarissen van het OM zich verschuilen achter de uitspraak 'Ik ben ook een mens met een eigen mening'.

Toch waren dat in 2023 de woorden waarmee Winfried Korver, advocaat-generaal van het Openbaar Ministerie in Den Bosch, zijn aanwezigheid als sympathisant bij een protestactie van Extinction Rebellion probeerde te verklaren. Bij de actie werden bijna 1600 demonstranten aangehouden, maar het OM zag af van strafvervolging. Zo werd de [schijn van partijdigheid gewekt](#).

Selectieve interpretatie

In de zaak van de drie islamitische haatpredikers oordeelde de rechter dat zij geen gevaar vormden voor de openbare orde. Ondanks het overtuigende bewijs dat de ministers Marjolein Faber (Asiel en Migratie) en David van Weel (Justitie en Veiligheid) aandroegen en terwijl het ging om het verheerlijken van terreur en pedofilie en om het bestempelen van homoseksualiteit als een ernstige ziekte. Het lijkt erop dat rechters verzachtende omstandigheden blijven aanhalen op basis van een selectieve interpretatie van vrijheid van meningsuiting, terwijl het in werkelijkheid gaat om het in gevaar brengen van de fundamenteën van onze samenleving.

Ook de toepassing van verzachtende omstandigheden bij het bepalen van de strafmaat voor ernstige delicten is zorgwekkend. Wanneer bijvoorbeeld asielzoekers ernstige misdrijven plegen, dient de focus te liggen op de openbare orde en veiligheid, en niet op hun verblijfsstatus. Anders ontstaat een dubbele standaard.

Toch zagen we in een recente groepsverkrachtingszaak in Helmond dat de rechter mild oordeelde omdat het de daders – vijf minderjarige asielzoekers – zou hebben ontbroken aan 'toezicht en begeleiding'. Ook wanneer 'klimaat' of 'Palestina' verzachtende omstandigheden zijn voor de rechterlijke macht – zodat keer op keer snelwegen worden geblokkeerd, universiteiten en stationshallen worden bezet en vernield en antisemitische leuzen worden gescandeerd – is dat zeer schadelijk voor de rechtsstaat. De politie kan dan slechts optreden als een veredelde wegsleepdienst, terwijl 'aanhouding en wegvoering' of een taakstraf al als voldoende sanctie worden beschouwd.

Van opbouwende kritiek kunnen rechters alleen maar beter worden

Geen fopstraffen meer

Het is dan ook goed dat het kabinet-Schoof een einde wil maken aan deze zogenoemde fopstraffen door een taakstrafverbod in te voeren. Dit moet een duidelijk signaal zijn aan de rechterlijke macht: zij mag niet op basis van een 'eigen interpretatie' verzachtende omstandigheden toepassen ten koste van onze veiligheid en rechtsstaat.

Het is van essentieel belang dat de rechterlijke macht haar onafhankelijkheid en onpartijdigheid strikt bewaakt. Opvattingen in de vorm van verzachtende omstandigheden en persoonlijke sympathieën mogen nooit de toepassing van de wet en de veiligheid van onze samenleving ondermijnen. Alleen door streng, objectief en zonder dubbele standaarden op te treden, kan het vertrouwen in onze rechtsstaat behouden blijven.

En voorts zijn wij van mening dat het OM nu stappen moeten ondernemen om Samidoun te verbieden.

****Reinier Geerligts** (voorzitter) en **Leon van Noort** zijn aangesloten bij Klassiek Liberaal, een platform binnen de VVD*

***Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in 2025**? Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!*